

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده پرستاری مامائی

مقایسه میزان اثربخشی آموزش جنسی مبتنی بر الگوی فرانظری و آموزش سنتی بر خودکار آمدی جنسی
پس از زایمان زنان نخست زا

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد مامائی

دانشجو: راحیل ساریخانی

استاد راهنما: دکتر عفت السادات مرقاتی خوئی

استاد مشاور: فرشته جهدی

مشاور آمار: آغا فاطمه حسینی

آبان/۱۳۹۰

چکیده:

مقایسه میزان اثربخشی آموزش جنسی مبتنی بر الگوی فرانظری و آموزش سنتی بر خودکارآمدی جنسی پس از زایمان زنان نخست زا

زمینه و هدف: مشکلات جنسی زنان در سه ماه اول بعد از زایمان بیش از زمانهای دیگر است. علیرغم وجود مشکلات جنسی و نیاز به مشاوره در این مورد، اکثر زنان سکوت می کنند و مشکلات جنسی در مراکز بهداشتی-درمانی مورد اغماض قرار می گیرد. فقدان رویکردهای آموزشی، یکی از دلایل این اغماض می تواند باشد. به نظرمیرسد که رویکردهای آموزشی فردمدار در موضوعات حساسی مانند مسائل جنسی اثر بخش، قابل اجرا و مقرون به صرفه تر باشد. در این راستا آموزش مبتنی بر الگوی فرانظری بر اساس مدل‌های ارتقاء سلامت، جهت اثر گذاری بر قصد افراد در مسیر عملکرد صحیح بیشتر مورد توجه بوده است. بدلیل محدودیت مطالعات در کاربرد این مدل و اثر آن بر ابعاد مختلف رفتارهای جنسی بویژه در دوره پس از زایمان، ضروری است که اثر بخشی مداخله آموزشی مبتنی بر این مدل را با شیوه های سنتی مقایسه نمود. این مطالعه با هدف بررسی میزان اثربخشی آموزش جنسی مبتنی بر الگوی فرانظری و آموزش سنتی بر خودکارآمدی جنسی پس از زایمان انجام شد.

روش پژوهش: پس از کسب تأییدیه اخلاقی از دانشگاه علوم پزشکی تهران، این کارآزمایی کنترل شده تصادفی، درسالهای ۹۰-۸۹ انجام شد. ۲۰۰ نفر از جامعه زنان نخست زای مراجعه کننده به مرکز آموزشی درمانی شهید اکبرآبادی به روش نمونه گیری مستمر برای مطالعه حاضر، انتخاب شدند. گروه اول (۱۰۰ نفر) طبق مدل فرانظری، بر اساس مرحله یادگیری به صورت فردی و گروه دوم (۱۰۰ نفر) به روش سنتی و گروهی آموزش دیدند. در هر دو گروه از کتابچه سلامت جنسی به عنوان مکمل آموزشی استفاده شد. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک و خودکارآمدی جنسی (SSES-F) بود که ۶ ساعت پس از زایمان و ۸ هفته پس از مداخله آموزشی تکمیل شد. داده ها با استفاده از آمارهای توصیفی و استنباطی در نرم افزار SPSS-۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: ویژگیهای اکثر زنان مورد مطالعه بدین شرح بود: گروه سنی ۲۴-۲۰ سال (با میانگین حدود ۲۲ سال) وضعیت اقتصادی متوسط (۸۰/۵٪) تحصیلات دبیرستانی (۵۲٪) خانه دار (۹۶٪) مدت زمان ازدواج ۲۴-۱۲ ماه و نخست زا. منبع آموزش جنسی قبلی اکثر آنان، مشاوره پیش از ازدواج بود. ۸۳٪ زنان، حاملگی خواسته داشتند و نوع زایمان ۹۴٪ آنها، طبیعی+ اپی زیاتومی بود.

نمره خودکارآمدی جنسی قبل و بعد از مداخله در هر دو گروه آموزش بر مبنای الگوی فرانظری و آموزش سنتی از نظر آماری اختلاف معنادار ($p < 0/001$) نشان داد. تفاوت تغییر خودکارآمدی جنسی قبل و بعد از مداخله، در گروه آموزش بر مبنای الگوی فرانظری با آموزش سنتی از نظر آماری، معنادار ($p < 0/001$) بود. و این تغییر خودکارآمدی جنسی در گروه آموزش بر مبنای الگوی فرانظری بیشتر بود.

نتیجه گیری: خودکارآمدی جنسی زنان شرکت کننده بطور قابل توجهی پائین می باشد. خودکارآمدی جنسی پائین، انتخاب و پذیرش رفتارهای جنسی مناسب، عملکرد مناسب و تصمیم گیری برای تنظیم آنها را، دچار مشکل می سازد. لذا مداخلات آموزشی متناسب با نرم و هنجارهای هر قشر و جامعه ای، مانند آموزش جنسی مبتنی بر الگوی فرانظری، برای افزایش خودکارآمدی جنسی زنان جهت پیشگیری از مشکلات جنسی پس از زایمان پیشنهاد می شود.

کلید واژه ها: خودکارآمدی جنسی، الگوی فرانظری (TTM)، اثربخشی، آموزش سنتی، نخست زا

Tehran University of Medical Sciences

Faculty of Nursing and Midwifery

**Comparing the effectiveness of TTM based sex education
with traditional approach in sexual self-efficacy of
Primiparous women in postpartum**

A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the Degree of
Msc

By: Rahil. Sarikhani

Supervisor : Dr. Effat. Mreghati Khoii

Co-Supervisor:Fereshteh.Jahdi

November . ۲۰۱۱

Comparing the effectiveness of TTM based sex education with traditional approach in sexual self-efficacy of Primiparous women in postpartum

Background: Sexual problems are common in post partum more than other times. women are silent about these problems inspite of necessity of counseling. Therefore sexual problems are widely overlooked. Lack of educational approaches to such a sensitive issue, can be one of the reasons for the ignorance. It seems that the Individual-based education in sensitive matters is more efficient, implacable and costly benefit. health promotion models, transtheoretical model (TTM) has been centre of attention in influencing people's intention for a behavior. limited information exist about this model and it's effect on various aspects of sexual behavior, particularly in the postpartum period. It seems essential to study the effectiveness of this approach by comparing with other traditional methods. The objective of this randomized controlled study is to Comparing the effectiveness of sexual education based on TTM with the traditional model of education in sexual self-efficacy in postpartum.

Methods: This randomized controlled trial was done on ۲۰۰ primiparous women referred to Akbar-Abadi health center in ۲۰۱۰. Women were allocated into two groups randomly, (۱۰۰ in each group). In both groups, sexual health manual was used as an educational supplement. Data collected using two part questioner: a) demographic information and sexual self-efficacy questioner. This questioner was completed ۶ hours post delivery, and ۸ weeks after the intervention implemented. Data were analyzed by spss - ۱۶ software. $p < ۰/۰۰۵$ was considered as significant .

Results: Most of the women had the following characteristics: age group ۲۰-۲۴ years (average about ۲۲ years) moderate in economic status (۸۰/۰٪); completed high school (۰۲٪), housewives (۹۶٪), average length of marriage ۱۲-۲۴ months , source of previous sex education was pre-marital counseling, nulliparous, ۹۴٪ of the women had normal vaginal delivery with episiotomy, ۸۳٪ of the women had planned pregnancy.

Sexual self-efficacy was significantly different ($p < ۰/۰۰۱$) before and after intervention in both groups. Difference rate in the scores before and after the intervention based on TTM compared with traditional education was significant ($p < ۰/۰۰۱$) . effectiveness of TTM based sex education was more than traditional education.

Conclusion: Women in this study have significantly lower self-efficacy. With low sexual self-efficacy, selection and acceptance of appropriate sexual behavior, performance and making decision to regulate them confront women with difficulty. It is therefore crucial sexual self-efficacy is addressed using appropriate educational interventions such as TTM-based sex education. Individual-based education is preferred in order to appreciate one's privacy, cultural frame and social norms.

Keywords: sexual self-efficacy, Transtheoretical Model, effectiveness, traditional training. primipara.